

Sygn. akt I CSK 1185/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko A. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 25 marca 2021 r., sygn. akt I ACa 35/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
2. **zasądza od A. S. na rzecz [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany A. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o zapłatę z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wiązaną z

naruszeniem przez Sąd Apelacyjny zasad rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) przez wymaganie, by to pozwany wykazał, że złożone mu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu pochodziło od osoby nieuprawnionej do reprezentowania poprzednika prawnego powoda, podczas gdy to powód winien był wykazać, że doszło do prawidłowego wypowiedzenia tej umowy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Argumentacja związana z naruszeniem przez Sąd Apelacyjny reguł rozkładu ciężaru dowodu nie świadczy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z dwóch odrębnych przyczyn.

Po pierwsze, tezie skarżącego o obarczeniu go ciężarem udowodnienia, że złożone mu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu pochodzi od nieuprawnionej osoby, przeczy treść uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji. Analiza tego uzasadnienia prowadzi do wniosku, że Sąd ten, podobnie jak Sąd pierwszej instancji, oddzielił kwestię niezłożenia dokumentu pełnomocnictwa osoby, która podpisała wypowiedzenie – od umocowania do dokonania tej czynności,

decydującego o wywołaniu przez nią skutków prawnych. Przywołał przy tym kilka okoliczności uwzględnionych przez siebie w ramach wnioskowania o faktach, z których wywiódł wniosek, że osoba podpisana pod oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy kredytu była umocowana do działania w imieniu banku (poprzednika prawnego powoda). Sądy obu instancji wyraźnie eksponowały, że „brak złożenia” dokumentu pełnomocnictwa nie przesądza o nieudzieleniu pełnomocnictwa. Nie ustaliły zatem, że to pozwany musi wykazać, iż pełnomocnictwa nie było, a jedynie przyjęły, że *in casu* przedstawienie stosownego dokumentu nie jest niezbędne do ustalenia, że pełnomocnictwo zostało udzielone. Wprawdzie Sąd Apelacyjny zwięźlił swoje rozważania wskazaniem, iż „pozwany w żadnej mierze nie wykazał, by osoba podpisana pod spornym oświadczeniem nie była do tego umocowana”, jednakże z kontekstu tej wypowiedzi wynika, iż jest ona jedynie niefortunnym ujęciem konstatacji o niezaoferowaniu przez pozwanego tzw. dowodu przeciwnego – a nie że świadczy ona o (nieprawidłowym) obarczeniu pozwanego ciężarem tzw. dowodu głównego faktu braku umocowania osoby składającej oświadczenie woli.

Po drugie, na co – w świetle wywodów przedstawionych powyżej – należy wskazać jedynie dodatkowo, opisane przez skarżącego uchybienie, nawet gdyby faktycznie zaistniało, nie mogłoby świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, gdyż nie mieściło się w ramach podstaw skargi. W skardze tej postawiono dwa odrębne zarzuty: naruszenia art. 6 k.c. oraz naruszenia art. 104 k.c. (bez określenia formy naruszenia prawa materialnego). Rozwinięcie pierwszego z zarzutów koresponduje z wywodami dotyczącymi oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, natomiast drugi zarzut dotyczy odrębnego wątku. Wypada w tym miejscu przypomnieć, że norma wywodzona z art. 6 k.c. nie ma samodzielnego zastosowania w praktyce orzeczniczej, lecz zawsze współwystępuje z odpowiednią normą prawa materialnego, stanowiącą podstawę prawną żądania lub określonego stanowiska procesowego strony. Oznacza to, że postawienie zarzutu naruszenia samego art. 6 k.c., bez wskazania na przepis określający, jakie elementy hipotezy normy prawa materialnego (fakty) mają być wykazane, a *limine* nie może okazać się skuteczne. Nawet więc gdyby wywody skarżącego były merytorycznie trafne, to, z uwagi na brak odpowiednio

skonstruowanego zarzutu, nie mogłyby one świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Jako drugą przyczynę kasacyjną skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Pozwany nie ujął go jednak w formę pytania, lecz ogólnego wyводу, iż (nieopisany wcześniej) „problem występuje na pograniczu prawa materialnego i procesowego - że zasadniczo można uznać, na podstawie analizy orzeczeń, że Sądy jednoznacznie przyjmują, że brak umocowania do złożenia jednostronnego oświadczenia woli powoduje jego nieważność, to jednak mając na uwadze treść uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia pojawia się problem związany z tym, czy podważane umocowanie (niewykazane w trakcie postępowania) może być niejako dorozumiane z uwagi na stanowisko prezentowane przez podmiot w imieniu którego miało być złożone oraz przez jego następcę prawnego, które to podmioty nie przedstawiły umocowania, ale same »nie podważały« swojego związania, a jednocześnie adresat oświadczenia w danym momencie »nie zgłaszał zastrzeżeń«. W takiej bowiem konstrukcji zasadniczy brak jakiegokolwiek pozytywnego działania podmiotów; z jednej strony składającego domniemane oświadczenia, a z drugiej adresata domniemanego oświadczenia, prowadzą do uznania czynności za ważną, pomimo, że jest ona następnie kwestionowana. W tym problemie nakłada się ponadto kwestia czy ewentualna zgoda adresata na określone działania może być dorozumiana, czy też musi zostać jednoznacznie potwierdzona”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy

przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. Oznacza to, że do sformułowania zagadnienia prawnego konieczne jest wydobycie z okoliczności faktycznych sprawy elementów charakterystycznych dla określonej grupy lub kategorii przypadków, a następnie generalizacja jego konstrukcyjnych elementów, które będą stanowiły ośnowę analizy prawnej; dzięki temu odpowiedź na pytanie prawne, nie tracąc więzi z rozpoznawaną sprawą, może służyć ocenie problemów jurystycznych występujących w innych sprawach.

Przedstawiony przez skarżącego problem nie spełnia żadnego z opisanych wyżej wymagań. Należy mniemać, że skarżący w przywołanym fragmencie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nawiązywał do wskazania przez Sąd drugiej instancji, iż powód nie podważał (lecz przeciwnie – potwierdzał) związaną oświadczeniem o wypowiedzeniu pozwanemu umowy kredytu, a pozwany nie kwestionował istnienia umocowania autora pisma bezpośrednio po otrzymaniu ww. oświadczenia. Wypada jednak zauważyć, że argumenty te w sposób oczywisty służyły umotywowaniu stwierdzenia Sądu, iż pełnomocnictwo zostało udzielone, a wniosek o dysponowaniu umocowaniem do wypowiedzenia umowy - mimo niezłożenia dokumentu pełnomocnictwa – wynikał z licznych, przywołanych przez Sąd Apelacyjny okoliczności sprawy. Opisane zachowania nie były zatem traktowane jako świadczące o wyrażeniu zgody na działanie bez umocowania, lecz jako potwierdzające fakt udzielenia

pełnomocnictwa – co w sposób oczywisty eliminowało potrzebę stosowania art. 104 k.c.

Wywody skarżącego, mające świadczyć o wystąpieniu zagadnienia prawnego, nie pozostają zatem w korelacji z podstawą faktyczną zapadłego orzeczenia, a sprowadzają się do ogólnego zakwestionowania (przyjętej rzekomo przez Sąd Apelacyjny) oceny, że milczenie może stanowić formę akceptacji wobec złożenia jednostronnego oświadczenia woli bez umocowania: zarówno przez adresata oświadczenia, jak i przez rzekomego mandanta. Sąd drugiej instancji nie wyraził jednak kwestionowanej przez skarżącego oceny, co świadczy o braku podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na istniejący w sprawie poważny problem jurydyczny. Skarżący pyta bowiem o prawidłowość (a w istocie: kwestionuje prawidłowość) rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, dokonując przy tym częściowo nieprawidłowej rekonstrukcji stanowiska, które legło u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[as]